

TÁJÉKOZTATÓ

a szavatoló tőkével összefüggő szabályozásról

BEVEZETÉS

A hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet **(CRR)** elfogadásával jelentősen módosult a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások szavatoló tőke és tőkekövetelmény szabályozása.

Jelen tájékoztató **(Tájékoztató)** célja a hitelintézetekre és a befektetési vállalkozásokra vonatkozó, a szavatoló tőkével összefüggő előírások összefoglalása azok betartásának megkönnyítése érdekében, valamint a várható új előírásokra vonatkozó figyelemfelhívás.

A Tájékoztató nem törekszik a teljes körű, részletes ismertetésre, hanem megadja a szavatoló tőkére vonatkozó, a Tájékoztató közzétételének napján hatályos szabályok megnevezését, fellelhetőségét, az előírások tartalmára való utalást, valamint az adott szabály Magyarországon történő alkalmazását. A Tájékoztató az érintettek és az érdeklődők számára kiindulópontként szolgálhat ahhoz, hogy utána tudjanak nézni a részletes szabályoknak, s alaposan megismerve betarthassák azokat.

A HATÁLYOS SZAVATOLÓ TŐKÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ SZABÁLYOK

I. UNIÓS SZABÁLYOZÁS

Az itt felsorolt szabályozó eszközök a tagországokban, így Magyarországon is kötelezőek és közvetlenül alkalmazandók.

I.1 EU RENDELETEK

I.1.1 CRR

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1537348678587&uri=CELEX:02013R0575-20180101>

- 4. cikk: Definíciók meghatározása (összevont alapú megfeleléshez szükséges definíciók, pénzügyi szektorba tartozó vállalkozások, figyelembe vehető tőke, tőkeáttétel, halasztott adó, általános tartalék, immateriális javak, szavatoló tőke, kisebbségi részesedés stb.).
- 6-24. cikkek: CRR alkalmazási szintek, egyedi és összevont alapú megfelelés számításának szabályai.
- 25-31. cikkek: Elsődleges alapvető tőke, elsődleges alapvető tőke instrumentumok, elsődleges alapvető tőkeként való elismerés feltételei.
- 32-35. cikkek: Prudenciális szűrők.
- 36-50. cikkek: Levonások az elsődleges alapvető tőkeelemekből.
- 51-61. cikkek: Kiegészítő alapvető tőke elemek, levonások a kiegészítő alapvető tőkéből.
- 62-71. cikkek: Járulékos tőke elemek, levonások a járulékos tőkéből.
- 72-80. cikkek: Egyéb, a szavatoló tőke számításához kapcsolódó részletszabályok.

- 81-88. cikkek: Kisebbségi részesedések és leányvállalatok által kibocsátott tőkeelemek.
- 89-91. cikkek: Pénzügyi ágazaton kívüli befolyásoló részesedés levonása.
- 92. cikk: Szavatoló tőke követelmény szintek.
- 437-438. cikkek: Nyilvánosságra hozatali követelmények.
- 465-492. cikkek: Szavatoló tőke számításához kapcsolódó átmeneti rendelkezések.
- 494. cikk: Figyelembe vehető tőkére vonatkozó átmeneti szabályok.

I.2 EU Bizottság végrehajtási rendeletei

A CRDIV (**Irányelv**) és a CRR (**Rendelet**) nem jelenti a tárgykör teljes szabályozását, mivel az intézményeknek a fentiekén túlmenően az EU Bizottság által kiadott rendeleteket, valamint a szabályozás felügyeleti végrehajtását egységesíteni célzó, az Európai Bankhatóság (EBA) által kiadott iránymutatásokat is figyelembe kell venniük. Az EU bizottsági rendeletek Magyarországon közvetlenül hatályosak, azokat nem szükséges nemzeti jogszabályban implementálni. A szavatoló tőkéhez kapcsolódó rendeletek a következők:

I.2.1 A BIZOTTSÁG 1423/2013/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE (2013. december 20.) az intézményekre vonatkozó szavatolótőke-követelmények 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nyilvánosságra hozatala tekintetében végrehajtási technikai standardok megállapításáról

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1423>

A rendelet meghatározza, hogy a CRR 437. és 492. cikkében meghatározott nyilvánosságra hozatali követelményt az intézményeknek milyen formában kell teljesíteniük.

I.2.2 A BIZOTTSÁG 183/2014/EU FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2013. december 20.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az egyedi és az általános hitelkockázati kiigazítások kiszámításának meghatározásáról szóló szabályozási technikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1539249727756&uri=CELEX%3A32014R0183>

A rendelet az egyedi és az általános hitelkockázati kiigazítások kiszámításához ad részletszabályokat, amelyeket a szavatoló tőke számítása során figyelembe kell venni.

I.2.3 A BIZOTTSÁG 241/2014/EU FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2014. január 7.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az intézményekre vonatkozó tőkekövetelményekre alkalmazandó szabályozási technikai standardok tekintetében való kiegészítéséről

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1541589446568&uri=CELEX:02014R0241-20150707>

A rendelet az évközi eredmény szavatoló tőkében való figyelembevételre, a szövetkezeti hitelintézetek szavatoló tőke számítási sajátosságai, a közvetett finanszírozás, a tőkeinstrumentumok visszaváltására vonatkozó korlátozások, a visszaváltásra ösztönzés, a veszteség leírás, a prudenciális szűrők, egyes szavatoló tőkéből való levonások, valamint a többszörös osztalékfizetés tekintetében állapít meg részletes eljárási szabályokat. A rendelet 2014-ben és 2015-ben háromszor is módosításra került, ezért különösen fontos, hogy az intézmények a hatályos, konszolidált változatot alkalmazzák.

I.2.4 A BIZOTTSÁG 523/2014/EU FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2014. március 12.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az intézmények fedezett kötvényeinek értéke és eszközeinek értéke közötti szoros összefüggés meghatározásának feltételeire vonatkozó szabályozási technikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1541589555703&uri=CELEX:32014R0523>

A rendelet magyar szempontból nem releváns, azt a feltételrendszert határozza meg, amikor egyértelmű, hogy egy fedezett kötvény értéke és a fedezetül szolgáló eszközeinek az értéke között szoros összefüggés van.

I.2.5 A BIZOTTSÁG 680/2014/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE (2014. április 16.) az intézmények 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti felügyeleti adatszolgáltatása tekintetében végrehajtás-technikai standardok megállapításáról

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1541589646143&uri=CELEX:02014R0680-20180301>

A rendelet kiemelten fontos, mivel ebben kerülnek meghatározásra a szavatoló tőkéhez és a tőkekövetelmények teljesítéséhez kapcsolódó rendszeres felügyeleti adatszolgáltatási előírások.

II. MAGYAR SZABÁLYOZÁS

II.1 Törvények

II.1.1 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról (Hpt.)

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300237.TV

II.1.2 2007. évi CXXXVIII. törvény a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól (Bszt.)

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0700138.TV

A hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben **(CRDIV)** szereplő, a szavatoló tőkéhez kapcsolódó követelmények a Hpt.-ben és a Bszt.-ben megjelennek, ezért a hazai hitelintézeteknek és befektetési vállalkozásoknak a Hpt.-ben, illetve a Bszt.-ben megfogalmazott szabályoknak kell megfelelniük.

A Hpt.-ben és a Bszt.-ben a szavatoló tőkére vonatkozó legfontosabb részek a következők:

Szabály	Hpt.	Bszt.
Az értelmező rendelkezések (összevont alapú megfeleléshez szükséges meghatározások)	6.§	4.§
Induló tőke követelmények	12-13.§	13-15.§
Szavatoló tőke és saját tőke követelmények, általános tartalékképzés	79-83.§	105-106.§
A tőkemegfelelés belső értékelési eljárása	97.§	106.§
Vállalatirányítási, kockázatkezelési szabályok	107-115.§	17. § (3)-(5) 100-101.§
Adatszolgáltatási és bejelentési kötelezettségek	167-168.§	123.§
Összevont alapú felügyeleti szabályok	172-176.§	161/A.-161/D.§

Felügyeleti felülvizsgálat és értékelés, belső modellek felülvizsgálata	177-182.§	162-163/C.§
Szavatoló tőke követelmények nem teljesítése esetén követendő intézkedések	183-198.§	164-169.§
Intézmények könyvvizsgálóra vonatkozó követelmények	263.§	99.§
MNB elnökének felhatalmazása rendeletek kiadására	290.§ (4) bekezdés	180.§ (4) bekezdés

II.2 Felügyeleti szabályozás

II.2.1 A Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnökének rendeletei

II.2.1.1 Az MNB elnökének a tőkekövetelményről, a valós értéken értékelt nem realizált nyereségről és veszteségről, az ezekhez kapcsolódó levonásokról és a tőkeinstrumentumokhoz kapcsolódó szerzett jogokról szóló 10/2014. (IV. 3.) rendelete

<http://njt.hu/njtlink.php?njtcp=ee3eg8ed5em8er1ei2dx3cj4cy9bm0dw9eh6dv9eb4dw3cj8bx1cc8ce5ca4cd5cb2bm1en8dv3eh8dw1dx8cj5by2c>

A CRR számos ponton ad lehetőséget átmeneti időszak alkalmazására a szigorúbb tőkekövetelményeknek való megfelelésre. A CRR ezen előírásai azonban nem közvetlenül hatályosulnak, hanem azok a nemzeti felügyeleti hatóságokat hatalmazzák fel a részletes nemzeti jogszabályok előírására. Magyarországon ezeket az átmeneti rendelkezésekre vonatkozó döntéseket az MNB hozta meg rendeletében.

II.2.1.2 A MNB elnökének a pénzügyi ágazaton kívüli befolyásoló részesedés figyelembevételéről és a késedelmes hitelkötelezettség lényegességi határértékéről szóló 44/2018. (XII. 5.) rendelete

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=211433.361158

A CRR 89. cikk (3) bekezdésének megfelelően a felügyeleti hatóságnak közzé kell tennie, hogy mely módszert írja elő a pénzügyi ágazaton kívüli befolyásoló részesedés tőkekövetelmény számítás során történő figyelembe vételére. A rendelet többek között ennek a követelménynek tesz eleget. Másrészt, a nemteljesítő hitelek azonosításának körében a CRR nem határozza meg, hogy milyen összeghatár felett minősül egy késedelem lényegesnek, annak rögzítését nemzeti felügyeleti hatósági jogkörbe utalja. A rendelet e tekintetben is eligazítást ad.

II.2.2 Az MNB ajánlásai

II.2.2.1 A Magyar Nemzeti Bank 8/2017. (VIII. 8.) számú ajánlása a hitelintézetek és befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatának általános követelményeiről

<https://www.mnb.hu/letoltes/8-2017-altalanos-nyilvanossagra-hozatali-mod.pdf>

Az ajánlás célja az MNB elvárásainak megfogalmazása a Hpt., a Bszt., valamint a CRR által meghatározott nyilvánosságra hozatali előírások alkalmazását érintő kérdésekkel kapcsolatban.

II.2.2.2 A Magyar Nemzeti Bank 21/2018. (IV.18.) számú ajánlása az IFRS 9 standard bevezetése által a szavatolótőkére gyakorolt hatás enyhítésére szolgáló átmeneti szabályokhoz kapcsolódó egységes nyilvánosságra hozatalról

<https://www.mnb.hu/letoltes/21-2018-ifrs-disclosur.pdf>

Az IFRS 9 bevezetéséhez kapcsolódóan a CRR kiegészítésre került a szavatoló tőkére gyakorolt hatás enyhítésére szolgáló átmeneti szabályokkal. Azon intézményeknek, amelyek az átmeneti intézkedések

alkalmazása mellett döntöttek, a 2022. december 31-ig tartó időszak alatt a CRR nyolcadik részében foglalt követelmények teljesítésén felül nyilvánosságra kell hozniuk a szavatoló tőke, az elsődleges alapvető tőke, az alapvető tőke, valamint a tőke megfelelési mutatók oly módon kiszámított értékeit is, mintha az átmeneti intézkedések alkalmazására nem kerülne sor. Az ajánlás célja mintadokumentum meghatározása az előírt nyilvánosságra hozatali követelmény egységes teljesítése érdekében, valamint az MNB elvárásainak megfogalmazása arra az esetre, ha az intézmény úgy dönt, hogy nem kívánja alkalmazni a fent említett átmeneti intézkedéseket.

III. EU IRÁNYELVEK, AJÁNLÁSOK ÉS JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉGEK

Az itt felsorolt szabályozó eszközöket a tagországoknak, - így Magyarországnak is - át kell ültetniük nemzeti jogrendjükbe.

III.1 CRDIV

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1541589885194&uri=CELEX:02013L0036-20180709>

Az irányelvben szerepelnek az induló tőkére, a székhely szerinti, illetve a fogadó tagállam hatáskörei és a köztük levő együttműködésre, a tőke megfelelés belső és felügyeleti értékelésére vonatkozó szabályok, a tőke követelmény kiszámítás belső módszereire vonatkozó általános követelmények, a túlzott tőkeáttétel kockázata, a vállalatirányítási szabályok, a tőkepufferekre vonatkozó előírások, illetve az azok nem teljesítése esetén alkalmazandó intézkedések. Ezek az előírások azonban közvetlenül nem hatályosak, hanem azok Magyarországon való alkalmazásának követelményeit a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló, illetve a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységekről szóló törvények, az MNB törvény, valamint a kapcsolódó rendeletek tartalmazzák.

III.2 CRR 26. cikk (3) bekezdés: Az EBA az egyes illetékes hatóságoktól származó információk alapján összeállítja, frissíti és közzéteszi az egyes tagállamokban elsődleges alapvető tőke-instrumentumnak minősülő valamennyi tőkeinstrumentum-típus jegyzékét.

<https://www.eba.europa.eu/-/eba-updates-list-of-cet1-instrumen-1>

III.3 CRR 80. cikk (1) bekezdés: Az EBA monitorozza az Unióban az intézmények által kibocsátott szavatoló tőkeinstrumentumok minőségét, és haladéktalanul értesíti a Bizottságot, ha jelentős bizonyíték áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy az említett instrumentumok nem felelnek meg a 28. cikkben, vagy az eset körülményeitől függően a 29. cikkben foglalt feltételeknek. Ennek keretében az alábbi anyagok kerültek kiadásra.

<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/2087449/CET1+report+Q2+2018+update.pdf>

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/2087449/AT1+report+Q2+2018+update.pdf>

III.4 CRR 80. cikk (3) bekezdés: Az EBA technikai tanácsot nyújt a Bizottságnak minden olyan jelentős változtatásról, amelyet a szavatoló tőke meghatározásában szükségesnek ítél a következők bármelyikének eredményeként:

- a) piaci standardok vagy gyakorlat lényeges fejleményei;
- b) a vonatkozó jogi vagy számviteli standardok változásai;
- c) jelentős fejlemények az EBA által az intézmények fizetőképességének stressz tesztelésére vonatkozóan alkalmazott módszerben. (Folyamatos, ilyen anyag még nem került kiadásra)

III.5 CRR 80. cikk (4) bekezdés: Az EBA 2014. január 1-ig technikai tanácsot nyújt a Bizottságnak a valós értéken értékelt, nem realizált nyereség lehetséges kezeléséről, az elsődleges alapvető tőkébe történő, korrekció nélküli bevonásukon kívül.

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/604534/EBA-Op-2013-03+Technical+advice+on+treatment+of+unrealised+gains.pdf>

III.6 CRR 89. cikk (4) bekezdés: az EBA iránymutatásokat ad ki, amelyekben meghatározza a következő fogalmakat:

- a) a banki működés közvetlen kiterjesztésének minősülő tevékenységek;
- b) a banki működést kiegészítő tevékenységek;
- c) hasonló tevékenységek. (Ilyen anyag még nem került kiadásra.)

IV. EGYÉB INFORMÁCIÓK

IV.1 Az Európai Bankhatóság szavatoló tőke témában közzétett kérdései és válaszai [itt](#) olvashatóak.

IV.2 Az Európai Bankhatóság honlapjának szavatoló tőke témával foglalkozó menüpontja

<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/own-funds>

IV.3 A Magyar Nemzeti Bank szavatoló tőke témában közzétett kérdései és válaszai

<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/crdiv-crr/crdiv-crr-jogertelmezesi-kerdesek-es-valaszok/crdiv-crr-kerdesek-es-valaszok/szavatolo-toke>

IV.4 Az EU Bizottság által előkészítendő prudenciális szabályozással kapcsolatos fejlemények az alábbi linken érhetőek el:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/managing-risks-banks-and-financial-institutions_en

IV.5 Az MNB módszertani útmutatója: A tőkemegfelelés belső értékelési folyamata (ICAAP), a likviditás megfelelőségének belső értékelési folyamata (ILAAP) és felügyeleti felülvizsgálatok

<http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonyvek/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok>

IV.6 Kiadás alatt álló rendeletek:

A CRR 18. cikk (7) bekezdésében (a prudenciális konszolidáció módszerei) szereplő felhatalmazás alapján a végrehajtási rendelet kiadása még folyamatban van. A kapcsolódó konzultációs dokumentum az alábbi linken olvasható.

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/2019694/Consultation+Paper+on+RTS+on+methods+of+prudential+consolidation+%28EBA-CP-2017-20%29>

V. FELÜGYELETI ELVÁRÁSOK

A fentiekben részletezett szabályozásváltozásokkal kapcsolatban az intézményekkel szembeni alapvető felügyeleti elvárások közé tartozik, hogy:

1. Ne csak a hazai, hanem az Európai Unióban zajló jogalkotási folyamatot is kövessék nyomon, naprakészen ismerjék a hatályos EU és hazai jogszabályokat.

2. Vizsgálják meg a szavatoló tőkéjükben szereplő tőkeinstrumentumokat abból a szempontból, hogy azok a CRR-ben meghatározott feltételeknek megfelelnek-e, és ha igen, akkor konkrétan mely szavatoló tőke szintnek (CET1, AT1, T2).
3. Tőketervük készítése során vegyék figyelembe az átmeneti rendelkezések hatásait, különös tekintettel az MNB vonatkozó rendeletében foglaltakat, valamint a tőkepufferekre vonatkozó átmeneti rendelkezéseket.
4. Kövessék nyomon az EBA valamint az MNB által a CRR-hez kapcsolódó kérdésekre adott válaszokat.
5. Hajtsák végre azokat az informatikai és technikai fejlesztéseket, amelyek az új szabályozás szerinti felügyeleti adatszolgáltatás késedelem nélküli, valós tartalommal való teljesítéséhez szükségesek.
6. A szavatoló tőke számítását a CRR 24. cikk (1) bekezdésével összhangban az intézményre vagy intézménycsoportra érvényes számviteli szabályok alapján kell elvégezni.
7. Megfelelő időben indítsák el a szavatoló tőkéhez kapcsolódó egyes engedélyezési eljárásokat, valamint kísérik figyelemmel ezen eljárásokkal kapcsolatban az MNB honlapján közzétett engedélyezési útmutatókat.

Az MNB a folyamatos felügyeleti tevékenysége keretében, illetve ellenőrzési eljárásai során továbbra is kiemelt figyelemmel kíséri a szavatoló tőkével összefüggő előírásoknak való megfelelést.

Budapest, 2018. december 20.

Magyar Nemzeti Bank